

Bil. 13

Rabu

8 Ogos 2018

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

Parliamentary Debates

KAMAR KHAS

Special Chamber

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGAL PERTAMA
MESYUARAT PERTAMA**

KANDUNGAN

UCAPAN DI BAWAH USUL BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN [P.M.17]:

- **Bantuan Kebajikan Yang Telah Dihentikan**
- YB. Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu (*Batu Gajah*) [Halaman 1]
- **Penambahbaikan Fasiliti Lapangan Terbang Antarabangsa
Kota Kinabalu**
- YB. Tuan Chan Foong Hin (*Kota Kinabalu*) [Halaman 4]

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Dato' Mohamad Ariff bin Md Yusof
2. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Mohd Rashid Hasnon [Batu Pahat] – PKR
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Tuan Nga Kor Ming [Teluk Intan] – DAP

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Tun Dr. Mahathir bin Mohamad [Langkawi] – PPBM
2. “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato' Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail, D.P.P.N. [Pandan] – PKR
3. Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Mohd Yassin, P.S.M., S.P.M.P., S.P.M.J., S.M.J., P.I.S., B.S.I., S.H.M.S., S.P.S.A., S.P.M.P., S.U.N.S., S.P.D.K., D.P., P.N.B.S. [Pagoh] – PPBM
4. “ Menteri Kewangan, Tuan Lim Guan Eng [Bagan] – DAP
5. “ Menteri Pertahanan, Tuan Mohamad bin Sabu [Kota Raja] – AMANAH
6. “ Menteri Pendidikan, Dr. Maszlee bin Malik [Simpang Renggam] – PPBM
7. “ Menteri Pembangunan Luar Bandar, Puan Rina binti Mohd Harun [Titiwangsa] – PPBM
8. “ Menteri Hal Ehwal Ekonomi, Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali, S.P.M.S., D.S.M.S. [Gombak] – PKR
9. “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Puan Zuraida binti Kamaruddin [Ampang] – PKR
10. “ Menteri Pengangkutan, Tuan Loke Siew Fook [Seremban] – DAP
11. “ Menteri Komunikasi dan Multimedia, Tuan Gobind Singh Deo [Puchong] – DAP
12. “ Menteri Sumber Manusia, Tuan M.Kulasegaran [Ipoh Barat] – DAP
13. “ Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Tuan Haji Salahuddin bin Ayub [Pulai] – AMANAH
14. “ Menteri Kesihatan, Dr. Haji Dzulkefly bin Ahmad [Kuala Selangor] – AMANAH
15. “ Menteri Belia dan Sukan, Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar] – PPBM
16. “ Menteri Pembangunan Usahawan, Tuan Mohd Redzuan Yusof [Alor Gajah] – PPBM
17. “ Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli, Dr. Xavier Jayakumar [Kuala Langat] – PKR
18. “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' Saifuddin Nasution bin Ismail [Kulim Bandar Baharu] – PKR
19. “ Menteri Kerja Raya, Tuan Baru Bian [Selangau] – PKR
20. “ Menteri Luar Negeri, Dato' Saifuddin Abdullah [Indera Mahkota] – PKR
21. “ Menteri Industri Utama, Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] – DAP
22. “ Menteri Tenaga, Teknologi, Sains, Perubahan Iklim dan Alam Sekitar, Puan Yeo Bee Yin [Bakri] – DAP

23. Yang Berhormat Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Dr Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar] – AMANAH
24. “ Menteri Wilayah, Tuan Khalid bin Abd Samad [Shah Alam] – AMANAH
25. “ Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi] - WARISAN
26. “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Tuan Ignatius Dorell Leiking @ Darell Leiking [Penampang] – WARISAN
27. “ Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Tuan Mohamaddin bin Ketapi [Silam] – WARISAN
28. “ Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Tuan Waytha Moorthy a/l Ponnusamy – *Senator*

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri Wilayah, Datuk Dr. Shahrudin bin Md Salleh [Sri Gading] – PPBM
2. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Dr. Md Farid bin Md Rafik [Tanjong Piai] – PPBM
3. “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Haji Amiruddin bin Hamzah [Kubang Pasu] – PPBM
4. “ Timbalan Menteri Komunikasi dan Multimedia, Tuan Eddin Syazlee Shith [Kuala Pilah] – PPBM
5. “ Timbalan Menteri Industri Utama, Tuan Shamsul Iskandar @ Yusre bin Mohd Akin [Hang Tuah Jaya] – PKR
6. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru] – PKR
7. “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Tuan Sivarasa Rasiah [Sungai Buloh] – PKR
8. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Puan Fuziah binti Salleh [Kuantan] – PKR
9. “ Timbalan Menteri Kesihatan, Dr. Lee Boon Chye [Gopeng] – PKR
10. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Tuan Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik [Balik Pulau] – PKR
11. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Chong Chieng Jen [Stampin] – DAP
12. “ Timbalan Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli, Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji [Raub] – DAP
13. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Puan Hannah Yeoh [Segambut] – DAP
14. “ Timbalan Menteri Pendidikan, Puan Teo Nie Ching [Kulai] – DAP
15. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Tuan Sim Chee Keong [Bukit Mertajam] – DAP
16. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dr. Ong Kian Ming [Bangi] – DAP
17. “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dato' Mahfuz bin Haji Omar, D.S.D.K. [Pokok Sena] – AMANAH
18. “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir [Temerloh] – AMANAH

19. Yang Berhormat Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan, Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Lumut] – AMANAH
20. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang] – AMANAH
21. “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Dato’ Kamarudin Jaffar, D.S.N.S., B.C.M. [Bandar Tun Razak] – PKR
22. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Mohd Azis bin Jamman [Sepanggar] – WARISAN
23. “ Timbalan Menteri Tenaga, Teknologi, Sains, Perubahan Iklim dan Alam Sekitar, Puan Isnaraissah Munirah binti Majilis @ Fakharudy [Kota Belud] – WARISAN
24. “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Tuan Haji Marzuki bin Yahya – *Senator*
25. “ Timbalan Menteri Hal Ehwal Ekonomi, Dr. Mohd Radzi bin Md Jidin – *Senator*
26. “ Timbalan Menteri Pertahanan, Tuan Liew Chin Tong – *Senator*
27. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Raja Kamarul Bahrin Shah bin Raja Ahmad - *Senator*

AHLI-AHLI (PH)

1. Yang Berhormat Dato’ Abdullah Sani bin Abdul Hamid, D.S.P.N. [Kapar] – PKR
2. “ Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai] – PKR
3. “ Tuan Ahmad Faizal bin Azumu [Tambun] – PPBM
4. “ Tuan Haji Akmal Nasrullah bin Mohd Nasir [Johor Bharu] – PKR
5. “ Tuan Ali anak Biju [Saratok] – PKR
6. “ Puan Alice Lau Kiong Yieng [Lanang] – DAP
7. “ Tuan Awang Husaini bin Sahari [Putatan] – PKR
8. “ Dr. Azman bin Ismail [Kuala Kedah] - PKR
9. “ Tuan Cha Kee Chin [Rasah] – DAP
10. “ Tuan Chan Foong Hin [Kota Kinabalu] – DAP
11. “ Tuan Chan Ming Kai [Alor Setar] - PKR
12. “ Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim] – PKR
13. “ Tuan Charles Santiago [Klang] – DAP
14. “ Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong] – DAP
15. “ Puan Christina Liew Chin Jin [Tawau] – PKR
16. “ Laksamana Muda Dato’ Pahlawan Danyal Balagopal Abdullah (B) [Port Dickson] – PKR
17. “ Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang] – DAP
18. “ Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin] – AMANAH
19. “ Ustaz Haji Hasanuddin bin Mohd Yunus [Hulu Langat] – AMANAH
20. “ Tuan Hassan bin Abdul Karim [Pasir Gudang] – PKR
21. “ Dato’ Johari bin Abdul, D.S.D.K. [Sungai Petani] – PKR
22. “ Tuan Jonathan bin Yasin [Ranau] – PKR
23. “ Tuan Jugah a/k Muyang @ Tambat [Lubok Antu] – PKR

-
24. Yang Berhormat Tuan Karupaiya Mutusami [Padang Serai] – PKR
 25. “ Puan Kasthuriraani a/p Patto [Batu Kawan] – DAP
 26. “ Dr. Kelvin Yii Lee Wuen [Bandar Kuching] – DAP
 27. “ Tuan Kesavan a/l Subramaniam [Sungai Siput] – PKR
 28. “ Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka] – DAP
 29. “ Puan June Leow Hsiad Hui [Hulu Selangor] – PKR
 30. “ Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau] – PKR
 31. “ Tuan Lim Kit Siang [Iskandar Puteri] – DAP
 32. “ Tuan Lim Lip Eng [Kepong] – DAP
 33. “ Dato' Mansor bin Othman, D.M.P.N. [Nibong Tebal] – PKR
 34. “ Puan Maria Chin binti Abdullah [Petaling Jaya] – PKR
 35. “ Dr. Michael Teo Yu Keng [Miri] – PKR
 36. “ Tuan Mordi anak Bimol [Mas Gading] – DAP
 37. “ Dato' Seri Haji Mukhriz Tun Dr. Mahathir [Jelun] – PPBM
 38. “ Tuan Muslimin bin Yahaya [Sungai Besar] – PPBM
 39. “ Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang] – PKR
 40. “ Dato' Ngeh Koo Ham, D.P.M.P. [Beruas] – DAP
 41. “ Tuan Nik Nazmi bin Nik Ahmad [Setiawangsa] – PKR
 42. “ Tuan Noor Amin bin Ahmad [Kangar] – PKR
 43. “ Puan Noorita binti Sual [Tenom] – DAP
 44. “ Puan Nor Azrina binti Surip [Merbok] – PKR
 45. “ Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh] – PKR
 46. “ Tuan Oscar Ling Chai Yew [Sibu] – DAP
 47. “ Tuan Pang Hok Liong [Labis] – DAP
 48. “ Tuan P. Prabakaran [Batu] – PKR
 49. “ Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor] – DAP
 50. “ Dr. Rusnah binti Aluai [Tangga Batu] – PKR
 51. “ Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong] – DAP
 52. “ Dato' Seri Dr. Santhara [Segamat] – PKR
 53. “ Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah] – DAP
 54. “ Tuan Steven Choong Shiau Yoon [Tebrau] – PKR
 55. “ Tuan Su Keong Siong [Kampar] – DAP
 56. “ Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang] – PKR
 57. “ Tuan Tan Kok Wai [Cheras] – DAP
 58. “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Wangsa Maju] – PKR
 59. “ Tuan Teh Kok Lim [Taiping] – DAP
 60. “ Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara] – DAP
 61. “ Tuan William Leong Jee Keen [Selayang] – PKR
 62. “ Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo] – PKR
 63. “ Tuan Wong Chen [Subang] – PKR

64. Yang Berhormat Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera] – DAP
65. “ Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur] – DAP
66. “ Tuan Wong Ling Biu [Sarikei] – DAP
67. “ Puan Wong Shu Qi [Kluang] – DAP
68. “ Tuan Wong Tack [Bentong] – DAP
69. “ Tuan Wong Tien Fatt @ Wong Nyuk Foh [Sandakan] – DAP

AHLI-AHLI (BN)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim, P.J.N., D.I.M.P., J.P., S.P.D.K., S.J.M.K., S.S.A.P, D.H.M.S, D.C.S.M., P.J. [Baling] – UMNO
2. “ Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad, D.M.S.M, S.S.A.P, P.J.N., D.P.M.K. [Mersing] – UMNO
3. “ Datuk Abd Rahim bin Bakri, D.M.S.M., A.S.D.K. [Kudat] – UMNO
4. “ Dato’ Haji Abdul Rahman bin Mohamad, D.I.M.P., S.M.P., A.M.P. [Lipis] – UMNO
5. “ Datuk Seri Dr. Adham bin Baba [Tenggara] – UMNO
6. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K., D.G.S.M., S.S.A.P. [Jasin] – UMNO
7. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan, D.M.S.M., P.J.K. [Pontian] – UMNO
8. “ Datuk Ahmad Jazlan bin Yaakub, P.J.N., K.M.N. [Machang] – UMNO
9. “ Dato’ Haji Ahmad Nazlan bin Idris, D.I.M.P., [Jerantut] – UMNO
10. “ Dato’ Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, S.S.A.P., D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., S.P.M.P., S.J.M.K., S.P.S.N., S.P.D.K., D.U.N.M., P.N.B.S., D.P.M.K., [Bagan Datuk] – UMNO
11. “ Dato’ Sri Anifah bin Aman, S.S.A.P., D.I.M.P., P.G.D.K., A.S.D.K., J.P., S.P.D.K. [Kimanis] – UMNO
12. “ Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa, P.S.M., S.P.D.K., D.G.S.M., S.I.M.P. [Keteroh] – UMNO
13. “ Dato’ Sri Azalina Othman Said, D.P.M.K., S.P.M.P., D.P.M.S., D.G.M.K., P.G.D.K. [Pengerang] – UMNO
14. “ Dato’ Hajah Azizah binti Mohd Dun, D.I.M.P., P.G.D.K. [Beaufort] – UMNO
15. “ Dato’ Sri Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.S.D.K., A.D.K., S.S.A.P. [Kinabatangan] – UMNO
16. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. D.C.S.M. [Kota Tinggi] – UMNO
17. “ Dato’ Seri Hamzah bin Zainudin, S.P.M.P., D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. [Larut] – UMNO
18. “ Dato’ Sri Hasan bin Arifin, D.S.A.P., S.S.A.P. [Rompin] – UMNO
19. “ Dato’ Hasbullah bin Osman, D.P.M.P., A.M.P., J.P. [Gerik] – UMNO
20. “ Dato’ Seri Hishammuddin Tun Hussein, S.P.M.P, S.S.A.P, S.I.M.P., D.P.M.J., D.S.A.P., P.N.B.S., D.G.S.M., S.P.D.K. [Sembrong] – UMNO
21. “ Dato’ Seri Haji Idris bin Jusoh, S.S.M.Z., D.P.M.T., P.J.K. [Besut] - UMNO
22. “ Dato’ Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz, D.I.M.P, S.S.A.P. [Tanah Merah] – UMNO

23. Yang Berhormat Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Abd Muttalib, S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C., D.I.M.P., D.S.A.P., S.S.A.P. [Maran] – UMNO
24. “ Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said, D.I.M.P., S.M.P., K.M.N., S.S.A.P. [Kuala Krau] – UMNO
25. “ Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob, S.S.A.P., D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. [Bera] – UMNO
26. “ Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu] – UMNO
27. “ Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau] - UMNO
28. “ Datuk Seri M. Saravanan, D.M.S.M., P.M.W., A.M.N. [Tapah] – MIC
29. “ Dato' Seri Mahdzir bin Khalid, S.H.M.S., S.S.D.K., D.P.M.P., J.P., B.K.M. [Padang Terap] – UMNO
30. “ Datin Mastura binti Mohd Yazid [Kuala Kangsar] – UMNO
31. “ Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.S.A.P., S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T., D.J.M.K., [Padang Rengas] – UMNO
32. “ Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh, P.J.K., K.M.N. [Sabak Bernam] - UMNO
33. “ Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit] – UMNO
34. “ Tuan Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] – UMNO
35. “ Dato' Sri Mohd Najib bin Tun Abd Razak, S.P.D.K., S.S.A.P., S.S.S.J., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.K., S.P.M.K., S.P.M.S., D.M.K., S.P.S.A., S.P.N.S., D.U.P.N., D.U.N.M, D.P. [Pekan] – UMNO
36. “ Dato' Sri Mustapa bin Mohamed, S.J.M.K., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S. [Jeli] – UMNO
37. “ Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar, P.S.M, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. [Tanjong Karang] – UMNO
38. “ Dato' Dr. Noraini Ahmad, D.S.A.P., D.M.S.M. [Parit Sulong] – UMNO
39. “ Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican, D.I.M.P., S.S.A.P. [Kepala Batas] – UMNO
40. “ Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee, S.M.W., P.G.D.K., A.S.D.K. [Beluran] – UMNO
41. “ Dato' Rosol bin Wahid [Hulu Terengganu] – UMNO
42. “ Datuk Rozman bin Isli, K.M.W, P.P.N [Labuan] – UMNO
43. “ Dato' Haji Salim Sharif [Jempol] – UMNO
44. “ Tuan Yamani Hafez bin Musa [Sipitang] - UMNO
45. “ Datuk Haji Shabudin Yahaya, P.J.K. [Tasek Gelugor] – UMNO
46. “ Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim, S.P.M.P., S.S.A.P., A.M.P [Arau] - UMNO
47. “ Dato' Dr. Shamsul Anuar bin Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T. [Lenggong] - UMNO
48. “ Dato' Sivarraajh Chandran [Cameron Highlands] - MIC
49. “ Dato' Sri Haji Tajuddin bin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P., J.P. [Pasir Salak] – UMNO
50. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P., D.G.S.M., S.I.M.P., S.J.M.K., D.M.S.M., P.J.N., D.S.D.K., D.S.A.P., K.M.N., D.I.M.P. [Putrajaya] – UMNO

51. Yang Berhormat Tengku Razaleigh bin Hamzah, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P., S.P.M.S. [Gua Musang] – UMNO
52. “ Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M., D.G.S.M. [Ayer Hitam] – MCA
53. “ Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran] – UMNO
54. “ Datuk Zahidi bin Zainul Abidin, D.M.S.M., S.M.P. [Padang Besar] – UMNO

AHLI-AHLI (PAS)

1. Yang Berhormat Dato' Seri Haji Abdul Hadi Awang, S.S.M.T. [Marang]
2. “ Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]
3. “ Tuan Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim [Kuala Terengganu]
4. “ Tuan Ahmad Fadhli bin Shaari [Pasir Mas]
5. “ Ustaz Haji Ahmad Marzuk bin Shaary [Pengkalan Chepa]
6. “ Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
7. “ Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]
8. “ Dato' Haji Che Abdullah bin Mat Nawi [Tumpat]
9. “ Tuan Che Alias bin Hamid [Kemaman]
10. “ Dato' Dr. Mohd Khairuddin bin Aman Razali, D.M.P., D.I.M.P. [Kuala Nerus]
11. “ Tuan Nik Mohamad Abduh bin Nik Abdul Aziz [Bachok]
12. “ Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Pasir Puteh]
13. “ Tuan Sabri bin Azit [Jelai]
14. “ Tuan Shahrizukir bin Abd Kadir [Setiu]
15. “ Puan Hajjah Siti Zailah binti Mohd Yusoff [Rantau Panjang]
16. “ Dato' Takiyuddin bin Hassan, D.J.M.K., J.P. [Kota Bharu]
17. “ Dato' Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Kubang Kerian]
18. “ Tuan Haji Wan Hassan bin Mohd Ramli [Dungun]

AHLI-AHLI (PBB)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad Johnie bin Zawawi [Igan]
2. “ Datuk Alexander Nanta Linggi, D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., P.B.S., A.B.S. [Kapit]
3. “ Dato' Sri Haji Fadillah bin Yusof, P.G.B.K., A.B.S., S.S.A.P., D.G.S.M. [Petrajaya]
4. “ Dato Hajah Hanifah Hajar Taib [Mukah]
5. “ Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah [Limbang]
6. “ Dato' Henry Sum Agong, P.B.S., P.S.B.S. [Lawas]
7. “ Tuan Lukanisman bin Awang Sauni [Sibuti]
8. “ Dato' Sri Hajah Nancy Shukri, K.M.N., P.G.B.K., S.S.A.P. [Batang Sadong]
9. “ Tuan Robert Lawson Chuat [Betong]
10. “ Dato' Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim, P.G.B.K., P.B.S., P.P.B., S.S.A.P. [Batang Lupar]
11. “ Puan Rubiah binti Wang [Kota Samarahan]

12. Yang Berhormat Datuk Seri Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S., J.B.S., J.S.M., P.N.B.S. [Santubong]
13. “ Tuan Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis]

AHLI-AHLI (BEBAS)

1. Yang Berhormat Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin, D.S.M., B.C.M., A.N.S., P.J.K., P.B.B., D.M.S.M., D.C.S.M., [Masjid Tanah]
2. “ Dato’ Dr. Noor Azmi bin Ghazali, D.P.M.P. [Bagan Serai]
3. “ Dato’ Syed Abu Hussin bin Hafiz Syed Abdul Fasal [Bukit Gantang]

AHLI-AHLI (PRS)

1. Yang Berhormat Datuk Ago Dagang, P.J.N. [Kanowit]
2. “ Dato’ Masir anak Kujat, P.P.B., D.I.M.P., J.M.N. [Sri Aman]
3. “ Datuk Ugak anak Kumbong, P.J.N. [Hulu Rajang]

AHLI-AHLI (WARISAN)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]
2. “ Tuan Ma’mun bin Sulaiman [Kalabakan]
3. “ Datuk Seri Mohd Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K., D.S.A.P., D.M.S.M., J.P., S.P.M.P., S.P.D.K., P.G.D.K. [Semporna]

AHLI-AHLI (PDP)

1. Yang Berhormat Tuan Anyi Ngau [Baram]
2. “ Dato’ Seri Tiong King Sing, S.S.S.A., D.S.S.A., J.P., P.J.N. [Bintulu]

AHLI-AHLI (PBS)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Dr. Maximus Johnity Ongkili, P.G.D.K., A.S.D.K., J.P., S.P.D.K., D.G.S.M., [Kota Marudu]

AHLI-AHLI (PBRs)

1. Yang Berhormat Tuan Arthur Joseph Kurup [Pensiangan]

AHLI-AHLI (UPKO)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Madius Tangau, J.S.M., P.G.D.K., J.P., A.D.K., S.P.D.K. [Tuaran]

AHLI-AHLI (SUPP)

1. Yang Berhormat Dato’ Sri Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N., S.S.A.P. [Serian] – SUPP

AHLI-AHLI (STAR)

1. Yang Berhormat Datuk Dr. Jeffrey G. Kitingan [Keningau]

DEWAN RAKYAT**Ketua Pentadbir Parlimen**

Datuk Awang Alik bin Jeman

Setiausaha Dewan Rakyat

Datuk Roosme binti Hamzah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Amisyahrizan bin Amir Khan

PETUGAS-PETUGAS**CAWANGAN PENYATA RASMI (HANSARD)**

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Rosna binti Bujairomi

Alzian binti Baharudin

Halijah binti Mat Sin @ Mt Zain

Muhammad Qhidir bin Mat Isa

Siti Norlina binti Ahmad

Noraidah binti Manaf

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Nor Liyana binti Ahmad

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Siti Norhazarina binti Ali

Nor Faraliza binti Murad @ Nordin Alli

Sherliza Maya binti Talkah

Tengku Sofia Dora binti Tengku Mohamad

Nor Effazimmah binti Maliki

Nur Annisa binti Hamid

Sharifah Nazurah binti Wan Sahdi

Herdawati binti Mohd Amir Abbu

Hasnah Sakinah binti Mohd Hashim

Nor Sakinah binti Samat

Nurammarah binti Md Isa

Mohd Salleh bin Ak Atoh

Azmir bin Mohd Salleh

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Nor Kamsiah binti Asmad

Siti Zubaidah binti Karim

Aifarina binti Azaman

Noorfazilah binti Talib

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

Julia binti Mohd. Johari

Syahila binti Ab Mohd Khalid

Ismalinda binti Ismail

Hazliana binti Yahaya

Amir Arshad bin Ab Samad

Nik Nor Nazrin binti Nik Ab Rahman

Hizamihatim Maggisa bin Juara

Muhammad Firdaus bin Ahmad

MALAYSIA
KAMAR KHAS
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL PERTAMA
MESYUARAT PERTAMA

Rabu, 08 Ogos 2018

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*[Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Nga Kor Ming)
mempengerusikan Mesyuarat]*

UCAPAN DI BAWAH USUL
BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN (P.M. 17)

Bantuan Kebajikan Yang Telah Dihentikan

2.34 ptg.

Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih juga kepada Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri merangkap Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat yang sendiri datang menjawab soalan di Kamar Khas.

Tuan Yang di-Pertua, kebelakangan ini banyak aduan diterima mengenai bantuan kebajikan yang telah diberhentikan tanpa sebarang pengumuman. Ada yang diberhentikan seawal bulan Januari 2018, manakala kebanyakan yang lain pada bulan Mac 2018. Ramai penerima kebajikan terjejas, termasuk juga mereka yang menerima bantuan untuk menjalani perkhidmatan dialisis. Perkara ini amat serius sebab penerima bantuan kebajikan adalah dari kalangan orang-orang miskin tegar. Sebarang jenis bantuan kebajikan yang diterima selama ini adalah amat bererti bagi aktiviti kehidupan seharian mereka. Saya menyeru kepada pihak kementerian untuk membuat tinjauan selanjutnya atas perkara ini dengan kadar yang segera supaya isu ini tidak memudaratkan kehidupan seharian penerima kebajikan dan sekali gus tidak merosakkan imej Kerajaan Pakatan Harapan.

Satu lagi isu yang dibawa kepada perhatian saya adalah mengenai isu proses permohonan bantuan kebajikan yang kini mengambil masa yang sangat lama dan ada kalanya tiada maklum balas langsung. Sesuatu permohonan yang dihantar ke Jabatan Kebajikan boleh mengambil masa yang sangat panjang, boleh dikatakan melebihi 30 hari kerja. Isu harus diberi perhatian sebab rakyat yang memohon adalah golongan miskin tegar dan sebarang jenis bantuan harus diberi dengan secepat yang mungkin.

Saya mohon kepada Menteri untuk memberi satu penerangan tentang aliran prosedur operasi standard (SOP) bagi proses permohonan bantuan kebajikan di Jabatan Kebajikan masyarakat. Saya juga ingin tahu peringkat-peringkat yang terdapat dalam proses permohonan iaitu dari peringkat penerimaan borang permohonan hinggalah ke peringkat pengagihan bantuan kebajikan. Saya juga ingin mendapat penjelasan mengenai purata tempoh masa yang diambil dalam setiap peringkat ini.

Akhir sekali, saya juga ingin menyarankan agar satu SOP yang praktikal dan lebih efektif digubal dan dipraktikkan di seluruh negara untuk menyeragamkan dan mempermudah lagi proses permohonan bantuan kebajikan pada masa akan datang. Sekian, terima kasih.

2.36 ptg.

Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat [Dato' Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Batu Gajah, dahulu mantan Speaker Dewan Undangan Negeri Perak. Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) melalui Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) menguruskan perkhidmatan bantuan kebajikan kepada pelbagai kumpulan sasar termasuk kanak-kanak, warga emas, orang kurang upaya (OKU) dan keluarga miskin. Kementerian komited dan mempraktikkan *sense of urgency* dan kesejahteraan kumpulan sasar sentiasa diutamakan dalam penyampaian perkhidmatan.

Bagi meringankan beban kewangan kepada golongan yang memerlukan, sehingga Jun 2018, kementerian melalui JKM telah menyalurkan bantuan kebajikan di bawah skim bantuan persekutuan dan negeri kepada 485,866 orang penerima manfaat yang melibatkan peruntukan sebanyak RM839 juta. Adalah dijangkakan sehingga hujung tahun ini, sebanyak RM1.5 bilion peruntukan diperlukan bagi menampung perbelanjaan melibatkan bayaran bantuan bulanan dan bantuan sekali gus.

Tuan Yang di-Pertua, JKM telah menggubal Garis Panduan Pengurusan Bantuan Kewangan Persekutuan baru yang dikuatkuasakan pelaksanaannya pada 1 Julai 2018, tahun ini. Garis panduan ini merupakan penambahbaikan kepada SOP sebelum ini. Garis panduan ini dikeluarkan sebagai panduan kepada semua pegawai dan kakitangan JKM di peringkat ibu pejabat, negeri dan daerah, jajahan, bahagian yang terlibat dalam mengendalikan urusan perkhidmatan bantuan. Garis panduan ini mengandungi perkara berikut:

- (i) syarat atau kriteria kelayakan dan kadar bantuan;
- (ii) kaedah permohonan;
- (iii) prosedur siasatan dan kelulusan bantuan; dan
- (iv) intervensi iaitu kaji semula bantuan bulanan JKM.

Garis panduan ini telah menyeragamkan tindakan terhadap permohonan bantuan dalam kalangan pegawai dan kakitangan JKM, menjadikan prosedurnya lebih mudah dan bersistematik.

Di sini saya akan menjelaskan kaedah permohonan bantuan kebajikan, prosedur siasatan dan kelulusan serta bayaran bantuan. Ketika ini, terdapat dua kaedah permohonan bantuan kebajikan iaitu:

- (i) permohonan secara manual menggunakan Borang Permohonan Bantuan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM 18); dan
- (ii) permohonan melalui atas talian (*online*) sistem e-Bantuan.

Prosedur siasatan dan kelulusan bantuan kepada kes ini ialah pekerja kes di JKM dari gred S19 hingga gred S26 melaksanakan kerja siasatan kes seperti lawatan ke rumah klien, membuat temu ramah dan seterusnya menyediakan laporan untuk pertimbangan keputusan oleh pegawai yang diberi kuasa.

■1440

Di samping itu, proses kerja siasatan dan pelaporan kaji semula diteruskan bagi kes-kes penerima bantuan yang sedia ada.

Semua bayaran bantuan kewangan JKM adalah diberikan kepada individu atau penama yang diluluskan sahaja. Pembayaran bantuan bulanan dibuat sepenuhnya melalui bank. Semua klien mempunyai pilihan terbuka memilih bank untuk dikreditkan bantuan mereka. Melalui kaedah bayaran bantuan melalui bank, penerima bantuan boleh mengeluarkan duit atau membuat perbelanjaan menggunakan kad bank (*ATM Card*) yang ada sebagai fungsinya belian secara debit atau *online*.

Setiap bantuan yang diluluskan adalah dalam tempoh satu tahun sahaja. Adalah menjadi tanggungjawab penerima bantuan untuk mengemas kini maklumat melalui Borang Kaji Semula (JKM 20) dalam tempoh tiga bulan sebelum tarikh bantuan tamat bagi membolehkan bantuan disambung sekiranya masih memenuhi kriteria kelayakan. Jika klien gagal mengemas kini maklumat dalam tempoh tiga bulan, bantuan akan ditamatkan secara

automatik oleh sistem e-Bantuan. Namun begitu, klien akan cuba dikesan dalam tempoh tiga bulan tersebut misalnya, melalui lawatan ke rumah atau menghubungi klien melalui telefon bagi memastikan maklumat klien dikemas kini. Bagi klien yang tidak dapat dikesan sewaktu lawatan ke rumah, maka kad lawatan akan ditinggalkan di rumah klien untuk urusan temu janji seterusnya.

Berdasarkan rekod dan semakan oleh JKM, didapati bahawa tiada perubahan jumlah penamatan kes bantuan yang ketara dari bulan Januari hingga Mac 2018. Terdapat beberapa faktor yang menyumbang kepada penamatan bantuan kepada klien. Sebagai contoh, antara tempoh Januari sehingga Jun 2018, sejumlah 41,815 kes bantuan telah ditamatkan atas faktor-faktor berikut:

- (i) meninggal dunia sejumlah 11,874 kes;
- (ii) mampu berdikari sejumlah 2,635 kes;
- (iii) berpindah ke luar daerah sejumlah 3,132 kes;
- (iv) tidak memenuhi kriteria kelayakan sejumlah 4,090 kes. Contohnya anak penerima bantuan kanak-kanak yang telah melepasi umur 18 tahun tidak layak;
- (v) tukar skim bantuan lain sejumlah 4,242 kes;
- (vi) dirujuk ke agensi lain sejumlah 22 kes; dan
- (vii) lain-lain seperti telah pulih dari penyakit; mempunyai sumber pendapatan seperti pencen, PERKESO, sewa rumah; mempunyai anak yang dewasa tinggal bersama; dan bekerja sejumlah 15,820 kes.

Setiap bantuan yang ditamatkan akan dimaklumkan kepada klien dengan surat yang dijana melalui sistem e-Bantuan. Di samping itu, orang awam juga boleh membuat semakan secara *online* melalui sistem e-Bantuan berkaitan status permohonan bantuan mereka.

Tuan Yang di-Pertua, berdasarkan Piagam Pelanggan JKM, tempoh masa proses permohonan bantuan adalah seperti berikut. Untuk bantuan kewangan bulanan, setiap permohonan baru dan kaji semula yang lengkap diterima hendaklah selesai siasatan dalam tempoh dua minggu dan keputusan hendaklah dimaklumkan dalam masa satu bulan dari tarikh permohonan. Bantuan sekali gus (*one-off*) dengan izin, bantuan geran pelancaran, bantuan alat tiruan dan alat sokongan, setiap permohonan yang lengkap diterima hendaklah

selesai siasatan dalam tempoh satu bulan dan keputusan hendaklah dimaklumkan dalam masa dua bulan dari tarikh permohonan.

Bagi isu berkaitan proses permohonan bantuan kebajikan yang mengambil masa yang lama, perkara ini disebabkan oleh beberapa faktor seperti berikut:

- (i) alamat dan nombor telefon pemohon yang diberikan tidak tepat;
- (ii) dokumen yang dikemukakan tidak lengkap. Sebagai contoh, tidak mengemukakan maklumat pendapatan bagi permohonan Elaun Pekerja Cacat;
- (iii) pemohon tiada di rumah semasa lawatan dibuat. Sebagai contoh, pemohon yang terdiri daripada warga emas sering berkunjung ke rumah anak-anak atau menerima rawatan di hospital bagi tempoh yang lama; dan
- (iv) beban kerja pekerja kes yang tinggi dan rencam yang mana pegawai yang sama turut mengendalikan perkhidmatan lain seperti taska, pusat jagaan, perlindungan kepada kanak-kanak, warga emas, OKU, penguatkuasaan, agihan geran kepada Pertubuhan Sukarela Kebajikan (PSK) dan bencana. Sebagai contoh, berdasarkan statistik permohonan bantuan sehingga bulan Jun 2018, terdapat 71,864 permohonan kes baru yang diuruskan oleh 1,919 pekerja kes yang terdiri daripada Pembantu

Pembangunan Masyarakat dari gred S19 hingga S26 tadi yang saya sebutkan.

Sejumlah 46,489 permohonan telah diluluskan dan sebanyak 25,375 permohonan telah ditolak. Purata nisbah beban kes siasatan permohonan baru ialah seorang pekerja kes kepada 37 kes (1:37), dengan izin. Manakala nisbah bagi kakitangan yang mengendalikan kes aktif pada tahun 2018, sebanyak 485,866 kes ialah seorang pekerja bersamaan 253 kes (1:253). Adalah menjadi harapan kementerian agar kerjasama dapat diperkukuhkan lagi dengan penglibatan padu pemimpin tempatan, wakil rakyat, pasukan sukarelawan kebajikan, organisasi atau individu dan badan-badan bukan kerajaan (NGO) dalam mengesan dan merujuk kes-kes yang memerlukan bantuan memandangkan kebajikan adalah tanggungjawab bersama. Sekian, terima kasih.

Penambahbaikan Fasiliti Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu

2.47 ptg.

Tuan Chan Foong Hin [Kota Kinabalu]: Tuan Yang di-pertua, tajuk ucapan saya di Kamar Khas ini adalah "*Penambahbaikan Fasiliti Lapangan Terbang Antarabangsa Kota*

Kinabalu". Tuan Yang di-Pertua, saya menerima banyak aduan terhadap pengurusan Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu (KKIA). KKIA merupakan gerbang utama untuk kemasukan pelancong dari luar negara dan ia adalah amat penting untuk menjaga imej negara kita amnya dan negeri Sabah secara khususnya. Untuk makluman, pertumbuhan pelancong antarabangsa dari tahun 2016 ke tahun 2017 ialah 9.4 peratus, di mana 1.2 juta pelancong asing telah melawat ke Sabah pada tahun tersebut. Jumlah pelancong juga meningkat dari 3.4 juta pada tahun 2016 kepada 3.7 juta pada tahun 2017, kadar pertumbuhan sebanyak 7.5 peratus.

Dengan demikian, beberapa isu harus ditangani di KKIA. Pertama, kaunter imigresen dan stafnya adalah tidak cukup untuk menampung keperluan yang semakin bertambah. Terdapat 10 kaunter imigresen sedia ada. Namun, selalu terima aduan bahawa pembukaannya tidak cukup pada masa '*peak hour*'. Kedua, maklumat atau paparannya kurang jelas untuk memaklumkan pelancong asing, terutama dari China dan Taiwan yang kurang fasih bahasa Malaysia dan Inggeris, sampai wujudnya kes lupa cap di kaunter imigresen setibanya sampai di KKIA. Sebagai contoh, kes dua adik-beradik dari Taiwan tertahan kerana masuk tidak melalui kaunter Imigresen dengan betul yang baru-baru berlaku pada hujung minggu lalu. Saya menyarankan bahawa petanda haruslah lebih jelas untuk tunjuk jalan.

Selain dari itu, pada pandangan peribadi saya, kawalan trafik dengan meletakkan tiang keselamatan pembahagi jalan di sepanjang jalan masuk KKIA tidak mendatangkan faedah tetapi menyusahkan pengguna KKIA. Harap pihak pengurusan KKIA akan mengkaji semula. Sekian, terima kasih.

2.49 ptg.

Timbalan Menteri Pengangkutan [Dato' Kamarudin Jaffar]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, saya bangga melihat Tuan Yang di-Pertua begitu segar selepas makan begitu banyak durian sebentar tadi. [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi jangan sendawa ya.

Dato' Kamarudin Jaffar: Terima kasih. Tuan Yang di Pertua, Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu (KKIA) boleh mengendalikan sebanyak 9 juta penumpang setahun.

■1450

Pada tahun 2017, KKIA telah mengendalikan seramai 8,004,449 orang penumpang iaitu pertumbuhan sebanyak 8.7 peratus berbanding 7,263,339 orang penumpang yang

dicatatkan pada tahun 2016. Daripada jumlah ini, KKIA telah mengendalikan sebanyak 2,568,990 penumpang antarabangsa dan 5,435,459 penumpang domestik bagi tahun 2017.

Menurut Malaysia Airports Sdn. Bhd. (MASB) dan Jabatan Imigresen Sabah, bilangan penumpang antarabangsa ke Sabah pada tahun 2017 adalah sebanyak 1.2 juta pelancong, manakala 2.4 juta penumpang bagi pelancong domestik. Jumlah keseluruhan pelancong antarabangsa dan domestik telah meningkat sebanyak 7.5 peratus berbanding tahun 2016. Sejajar dengan peningkatan bilangan penumpang antarabangsa ke negeri Sabah, adalah wajar perkhidmatan yang diberikan di KKIA turut dipertingkatkan.

Tuan Yang di Pertua, pertama tentang isu kaunter imigresen. Untuk makluman Yang Berhormat, buat masa ini terdapat sepuluh buah kaunter pemeriksaan imigresen yang disediakan untuk mengendalikan penumpang antarabangsa di Balai Ketibaan Antarabangsa KKIA. Manakala, sepuluh kaunter pemeriksaan imigresen lagi telah disediakan bagi mengendalikan penumpang domestik yang tiba daripada Semenanjung Malaysia, Sabah, Sarawak dan Wilayah Persekutuan Labuan di Balai Ketibaan Domestik.

Menurut pihak MAHB dan Jabatan Imigresen Malaysia (JIM), kesesakan berlaku di kaunter pemeriksaan imigresen Balai Ketibaan Antarabangsa semasa waktu puncak iaitu bermula jam 10.30 malam hingga jam 1.00 pagi. Dalam tempoh waktu puncak ini, KKIA menerima sembilan buah penerbangan iaitu lima penerbangan yang dioperasikan oleh syarikat-syarikat penerbangan dari Republik Rakyat China dan empat penerbangan yang dioperasikan oleh syarikat-syarikat penerbangan dari Republik Korea yang membawa lebih kurang atau lebih daripada 1,000 orang penumpang.

Pihak Malaysia Airports Holdings Berhad (MAHB) dan Jabatan Imigresen menyedari masalah kesesakan ini yang turut berpunca daripada kekurangan pegawai imigresen di kaunter pemeriksaan imigresen Balai Ketibaan Antarabangsa. Dalam hubungan ini, Kementerian Dalam Negeri (KDN) melalui Jabatan Imigresen akan mengambil tindakan susulan segera bagi memastikan kaunter-kaunter pemeriksaan imigresen dibuka sepenuhnya terutamanya semasa waktu puncak. Pertambahan staf atau perjawatan juga sedang diusahakan dengan agensi pusat bagi mengatasi permasalahan ini dalam jangka masa panjang.

Pada masa yang sama, pihak MAHB dan Jabatan Imigresen telah mengadakan perbincangan bagi maksud mencari jalan penyelesaian berhubung perkara ini. Sebagai penyelesaian jangka pendek, pihak MAHB dan JIM akan turut menyediakan perkhidmatan pemeriksaan imigresen di kaunter imigresen Balai Ketibaan Domestik. Dalam hubungan ini, sebahagian penumpang antarabangsa akan dilencongkan ke kaunter imigresen di Balai Ketibaan Domestik bagi menyuraikan kesesakan di Balai Ketibaan Antarabangsa.

Untuk penyelesaian jangka panjang, MAHB akan menyusun semula (*reconfiguration*) reka bentuk kaunter imigresen sedia ada supaya boleh menempatkan dua petugas dalam satu kaunter. Dengan yang demikian, perkhidmatan di kaunter imigresen ketibaan antarabangsa akan bertambah menjadi 20 kaunter. *Reconfiguration* baru ini dijangka akan siap pada Februari 2019.

Berkaitan isu kurang jelas terhadap pelancong asing, bagi membantu pelancong asing terutama dari China dan Taiwan yang kurang fasih bahasa Malaysia dan Inggeris, MAHB dengan kerjasama Sabah Tourism Board (STB) telah menempatkan paparan berdiri (*standee*) dengan izin, berbahasa Mandarin di beberapa tempat strategik bagi memandu arah pelancong ke kaunter pemeriksaan imigresen di Balai Ketibaan Antarabangsa. Lokasi penempatan paparan berdiri di dalam terminal KKIA adalah seperti berikut:

- (i) laluan ketibaan antarabangsa;
- (ii) ruang ketibaan antarabangsa pemeriksaan imigresen;
- (iii) laluan "*transboarder*" laluan domestik ke antarabangsa dan laluan dari domestik ke antarabangsa; serta
- (iv) laluan ketibaan domestik Sabah.

Pada masa yang sama, sukarelawan dari Tourism Malaysia akan turut ditempatkan di Balai Ketibaan Antarabangsa untuk membantu pelancong mengenal pasti lokasi-lokasi strategik di KKIA terutama kaunter pemeriksaan imigresen. Di samping itu, MAHB juga mempunyai rancangan untuk membuat tanda arah yang tetap di lokasi strategik tersebut

selain membuat pengumuman dalam bahasa Mandarin berhubung lokasi kaunter imigresen di Balai Ketibaan Antarabangsa.

Isu ketiga ialah kesesakan laluan trafik. Bagi maksud menyuraikan kesesakan lalu lintas di aras pelepasan dan ketibaan semasa waktu puncak, MAHB dengan kerjasama pihak Polis Diraja Malaysia (PDRM), Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) dan Dewan Bandaraya Kota Kinabalu (DBKK) telah memutuskan untuk memasang tiang keselamatan (*reflective poles*) dengan izin, di sepanjang laluan tersebut. Pemasangan tiang keselamatan ini adalah bertujuan untuk memastikan bahawa kenderaan hanya dibenarkan untuk menurun dan mengambil kenderaan di lorong pertama.

Pada masa yang sama, pemasangan tiang keselamatan tersebut akan mengelakkan pemakiran (*parking*) dengan izin, kenderaan di kiri dan kanan jalan di aras pelepasan dan ketibaan yang akan menyebabkan kesesakan. Setakat ini, pemasangan tiang keselamatan tersebut telah membantu untuk mengurangkan kesesakan di kawasan tersebut. Buat masa ini, PDRM dan JPJ turut sama membantu menyuraikan kesesakan trafik di KKIA terutama pada waktu puncak.

Pada masa yang sama, pihak MAHB mengalu-alukan dan menghargai sebarang cadangan penambahbaikan bagi mengurangkan kesesakan di KKIA. Setiap cadangan akan diteliti dan dipertimbangkan sewajarnya oleh MAHB. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat Kamar Khas hari ini ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang hari Khamis, 9 Ogos 2018.

[Kamar Khas ditangguhkan pada pukul 2.57 petang]